

Ældre tilhørende seksuelle minoriteter

Introduktion

Ældre tilhørende seksuelle minoriteter har de samme udfordringer som andre ældre medborgere, men har derudover særlige udfordringer, når det kommer til:

- ? Familieforhold
- ? Adgang til sundhedsvæsenet og sociale støttetilbud
- ? Boligtilbud
- ? Finansiell sikkerhed
- ? Finde LGBT-venlige rum

Adgang til sundhed, social støtte og omsorg samt bolig

Ældre tilhørende seksuelle minoriteter (født i 1950'erne eller tidligere) var unge i en tid hvor der var store personlige omkostninger ved at være åben omkring seksuelle præferencer der afveg fra normen. Konsekvensen heraf er, at mange fortsat lever skjult eller først kom ud sent i livet i kølvandet på at homoseksualitet blev fjernet fra listen over psykiske sygdomme i Danmark i 1981 og af WHO først i 1992.

En gruppe af disse ældre medborgere frygter forsat for diskrimination eller oplever reel diskrimination. Nyere undersøgelser viser, at ca. 50 % af de ældre er selektive omkring, hvornår de er åbne omkring deres seksualitet. Det har den uheldige effekt, at hjælp udefra først søges, når egenomsorgsevnen for alvor er svigtet. Det gælder sig bl.a. hjemmepleje som decideret indflytning på plejehjem.

Ældre tilhørende seksuelle minoriteter med kontakt til hjemmeplejen eller plejepersonale oplever i forskelligt omfang heterosexisme, manglende forståelse eller endda verbal fjendtlighed. Med et konstant skiftende plejepersonale kan ældre tilhørende seksuelle minoriteter og evt. partnere mod deres ønske blive afsløret i eget hjem eller opleve en udtrætning af, hvor mange gange der er overskud eller mod til at springe ud - både som enkeltperson og som par.

Der er et voksende ønske i de offentlige instanser med direkte kontakt til ældre medborgere om at være inkluderende over for også seksuelle minoriteter. I dag behandles alle ens. Ens i den forstand, at det antages, at alle er heteroseksuelle. Der er derfor usikkerhed omkring om, det overhovedet er nødvendigt at ændre praksis fra i dag - og i så fald, hvordan det så skal foregå. Ved at overse det faktum at den ældre tilhører en seksuel minoritet, er der risiko for at særlige behov eller alternative støttemuligheder fra den ældres eget netværk overses.

Derfor opfordrer Radikal Ungdom til at:

- ❓ Regionerne sørger for, at spørgeskemaer på hospitaler og lign. indarbejder muligheden for at afsløre seksuel orientering og kønsidentitet.
- ❓ LGBTQ-området skal ind i kommunernes værdighedspolitik, så længe kommunerne er forpligtede til at have formuleret en sådan.
- ❓ Sættes fokus på specielle forhold omkring non-heteroseksuelle ældre. Dette kan ske ved hjælp af vidensdeling mellem plejehjem og yderligere efteruddannelse af personale.

Bekæmpelse af usynliggørelse og isolation

Ældre tilhørende en seksuel minoritet er i øget risiko for at være isolerede og alene sammenlignet med ældre medborgere generelt. Det kan der være flere gode og sameksisterende forklaringer på 1) Diskrimination eller frygten herfor 2) Store geografiske forskelle i tilbud rettet folk tilhørende seksuelle minoriteter besværliggørende social kontakt 3) Forsat hemmeligholdelse af seksualitet 4) Ingen efterkommere eller egne børn. For ældre tilhørende seksuelle minoriteter er det dog særligt vigtigt med stærke sociale forbindelser, da de er i øget risiko for påvirket selvværd og psykisk helbred efter mange år med oplevelsen af at være anderledes eller afvist.

Flere og flere ældre medborgere er de sidste 10 år blevet smittet med kønssygdomme. Dette gælder også blandt de ældre tilhørende en seksuel minoritet. På trods af dette ses at ældres seksuelle orientering eller fortsatte seksuelle aktivitet er tabubelagt - og at forskning på området er minimal.

Derfor opfordrer Radikal Ungdom til at:

- ❓ Der nationalt prioriteres mere økonomisk støtte til Regnbue-projekter som kommer længere ud i landet end blot de største byer.
- ❓ Der i Regionerne og hos interesseorganisationer sættes penge af til forskning i blandt andet: udfoldelsen af seniorers seksualitet, hvilke behov ældre non-heteroseksuelle har i større og mindre byer, ældre non-heteroseksuelles sundhed
- ❓ Landets kommuner faciliterer seksualundervisning - og rådgivning for ældre, inklusiv for LGBTQ-personer.
- ❓ Der skal lettes adgang og viden om de forskellige tilbud i landets kommuner for non-heteroseksuelle, gerne samlet i en pjece.
- ❓ Kommunale LGBT-huse skal kunne rumme alle generationer.
- ❓ Der på græsrodsplan oprettes flere sociale netværk for ældre LGBT-personer gerne hvor forskellige aktiviteter indgår, fx strikkecafeer.
- ❓ Der på græsrodsplan faciliteres telefonrådgivning og generel telefonisk kontakt mellem non-heteroseksuelle ældre.

Sikring af finansiel sikkerhed og alternative familieforhold

Ældre tilhørende seksuelle minoriteter har ofte et utraditionelt supportnetværk, hvor venskaber fylder en del og antages for at være familie, særligt i de tilfælde hvor den ældre

ikke har nogle børn. Det ses dog, at disse supportnetværk slet ikke bliver inkluderet i diskussioner om den ældre tilhørende en seksuel minoritets pleje. Der findes endda sager med eksklusion af partner fra konsultationer og hospitalsindlæggelser. Undersøgelser viser, at blandt ældre tilhørende seksuelle minoriteter forventer 38 % at en evt. partner er mest sandsynlig til at foretage pleje ved svær sygdom mod 49 % forventer at det er sundhedsprofessionelle. Venskaber og i nogen grad familie er derimod ikke en forventelig kilde til pleje og omsorg ved svær sygdom.

På grund af de ofte utraditionelle support-netværk og familiesammensætninger er det essentielt for ældre tilhørende seksuelle minoriteter at få lavet et testamente. I den danske lovgivning findes der nemlig generelt gode muligheder for at sikre sig juridisk i alderdommen som tilhørende en seksuel minoritet, men det er ikke standard - og europæiske spørgeundersøgelser viser, at dette er frustrerende for dem tilhørende seksuelle minoriteter, hvilket også stiller de to befolkningsgrupper økonomisk forskelligt. Undersøgelser viser at, omkring 42 % af de lesbiske også er mødre - og at disse har reduceret mulighed for at akkumulere nok penge til pensionsordninger sammenlignet med kvinder generelt. Herudover ses to andre modsatrettede tendenser, der sætter de ældre forskelligt: 1) Barnløshed blandt dem tilhørende seksuelle minoriteter resulterer i mindre opmærksomhed på finansiell planlægning i alderdommen 2) status som tilhørende en seksuel minoritet fordrer tidlig juridisk planlægning og særforanstaltninger for at sikre sig mod services og samfundsforhold indrettet efter heteroseksuelle kernefamilie-forhold.

Når det kommer til pensionsordninger ses dog lovgivningsmæssige udfordringer, da hvis ens pensionsordning er fra før 2008 er det ikke muligt at begunstige sin samlever - og på intet tidspunkt kan samlevers stedbørn (dvs. børn fra tidligere ægteskaber) begunstiges.

Derfor opfordrer Radikal Ungdom til at:

- ❓ Der nationalt udarbejdes en pjece om de særlige juridiske forhold for LGBT-personer.
- ❓ Det skal være muligt at ændre sine pensionsordninger fra før 2008, således at samlevere kan begunstiges.